

Nr 383.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsbidrag till ryska institutet vid Stockholms högskola; given Stockholms slott den 9 november 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Tage Erlander.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 november 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för utrikes-, kommunikations-, finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Erlander, fråga om upplåtelse av lokaler för ryska institutet vid Stockholms högskola samt anför därvid följande.

I anledning av proposition, nr 138, i ämnet medgav 1920 års riksdag (skrivelse nr 138), att bergsskolans och materialprovninganstaltens förutvarande byggnader å egendomen med adressnummer 95 vid Drottninggatan i Stockholm (gamla tekniska högskolan) finge, i den utsträckning Kungl. Maj:t prövade lämpligt, utan hyresersättning tills vidare under vissa villkor upplåtas till begagnande av det metallografiska forskningsinstitutet. Riksdagen framhöll i samband därmed, bland annat, att, därest för viss statsinstitutions rä-

ning annan anordning med lokalerna i fråga behöfve vidtagas, medgivandet icke finge utgöra hinder därför.

Metallografiska institutet disponerar för närvarande inom gamla tekniska högskolan dels lokaler om cirka 480 kvadratmeter i bottenvåningen, entresolvåningen och våningen 1 trappa upp i västra delen av huvudbyggnadens norra flygel, dels lokaler om cirka 440 kvadratmeter i bottenvåningen och våningen 1 trappa upp i gamla bergsskolans byggnad och dels lokaler om cirka 205 kvadratmeter i våningen 2 trappor upp i sistnämnda byggnad, vilka sistnämnda lokaler institutet emellertid upplåtit till dess förutvarande chef, professor emeritus Carl Benedicks för dennes forskningsarbeten. Inklusive sistnämnda lokaler omfatta institutets lokaler således sammanlagt cirka 1 125 kvadratmeter.

Sedan 1943 och 1944 års riksdagar anvisat investeringsanslag om tillhoppa 1 200 000 kronor till uppförande av byggnader för järn- och metallforskning, beräknas metallografiska institutet omkring den 1 januari 1946 komma att överflytta till dessa byggnader.

I skrivelse den 20 maj 1945 har *styrelsen för Stockholms högskola* anfört.

Sedan länge har inom svenska intellektuella och ekonomiska kretsar förefunnits ett livligt önskemål att i Sverige åstadkomma en grundligare och mera aktuell upplysning om Ryssland och dess kulturella och samhällseliga förhållanden. Detta önskemål har under år 1945 förts ett betydelsefullt steg mot sitt förverkligande. Vid Stockholms högskola har på grundval av frikostiga donationer från Sveriges ledande industriföretag upprättats ett ryskt institut. Samtidigt har på Stockholms stads bedrivande vid Stockholms högskola upprättats en professur i slaviska språk med särskild hänsyn till det moderna ryska språket. Såväl institut som professur har under den korta tid de verkat visat sig kunna påräkna en synnerlig anslutning från den intresserade allmänhetens sida.

Det rådande tidsläget har vållat, att det nya institutet har att kämpa med mycket svåra lokalförhållanden. Stockholms högskolas trångboddhet omöjliggör att inom högskolans nuvarande lokalutrymmen finna en lämplig plats för institutet, och om en nybyggnad för ändamålet kan för närvarande ej bliva tal. Högskolan har då kommit att kasta sina blickar på den i högskolans omedelbara närhet liggande f. d. bergsskolans byggnad. Denna har under de sista decennierna disponerats av metallografiska institutet men torde inom det närmaste året bliva ledig, enär institutet då kan taga i besittning nya arbetslokaler å annat håll. Bergsskolans hus torde lämpa sig förträffligt för det ryska institutets behov. Något hinder utgör ej den omständigheten, att den översta våningen ännu för några år framåt läres behövas för andra ändamål, enär de återstående våningarna torde visa sig tills vidare fullt tillräckliga.

Under framhållande att det syfte, för vilket det ryska institutet arbetade, väl borde kunna betecknas såsom ur nationell synpunkt högst riksgagneligt har styrelsen hemställt, att f. d. bergsskolans gamla byggnad måtte tills vidare avgiftsfritt upplåtas till Stockholms högskolas ryska institut samt att byggnaden måtte på statens bekostnad restaureras för sitt nya ändamål.

Över framställningen har *byggnadsstyrelsen* den 30 oktober 1945 avgivit utlåtande. Styrelsen meddelar till en början, att enligt en inom styrelsen verkställd beräkning kostnaderna för erforderliga reparationsarbeten inom lokalerna i bottenvåningen och våningen en trappa upp i gamla bergsskolans byggnad uppginge till 45 000 kronor. Skälig hyra för lokalerna efter utförande av dessa arbeten kunde anses utgöra 11 600 kronor exklusive värme.

Styrelsen har därefter lämnat en ingående redovisning för de statliga lokalbehov av större omfattning, vilka det ankomme på styrelsen att täcka inom det närmaste halvåret, samt föreliggande möjligheter härtill. Av redogörelsen framgår att lokalbehoven äro mycket stora men att tillgången på utnyttjningsbara lokaler är mycket begränsad. Styrelsen har i anslutning härtill framhållit, att metallografiska institutets samtliga lokaler i gamla tekniska högskolan tillsammans med vissa andra närmare angivna utrymmen nödvändigtvis erfordrades för att användas för 1945 års allmänna bostadsräkning och folkräkning samt för att tillgodose länsarkitektkontorets i Stockholm behov av utvidgade lokaler.

Tillkomsten innevarande år av det ryska institutet utgör ett viktigt led i de allmänna strävandena att öka kännedomen om de kulturella och samhällseliga förhållandena i Ryssland. Institutet, som är knutet till Stockholms högskola och är grundat på donationer från enskilt håll, har under den korta tid som institutet verkat omfattats med stort intresse från olika håll. På grund av nuvarande svårigheter att kunna anskaffa lokaler har institutets lokalfråga icke kunnat lösas på ett tillfredsställande sätt. Högskolans styrelse har nu gjort framställning om att metallografiska institutets lokaler i f. d. bergsskolans gamla byggnad vid Drottninggatan, vilka inom den närmaste tiden bliva lediga med anledning av institutets avflyttning till nya lokaler, skola tills vidare utan kostnad upplåtas till ryska institutet. Ehuru det är angeläget att få disponera dessa lokaler för andra statliga ändamål, anser jag mig med hänsyn till den stora betydelse ur olika synpunkter, som institutets verksamhet får anses äga, böra tillstyrka, att staten medverkar till en lösning av institutets lokalsvårigheter. Framställningen synes lämpligen böra på det sättet bifallas, att institutet tills vidare erhåller statsbidrag med belopp, motsvarande den hyresersättning, som skäligen synes böra påföras institutet för här ifrågasvarande lokaler. Denna ersättning torde böra bestämmas till det av byggnadsstyrelsen uppskattade hyresvärdet 11 600 kronor. Härvid förutsätter jag, att institutet kommer att gottgöra statsverket för bränslekostnader och dylikt. Kostnaderna för de reparationer av lokalerna, som kunna befinnas erforderliga, böra i vanlig ordning bestridas över statens allmänna fastighetsfond.

Då institutet skulle komma att taga lokalerna i anspråk i början av nästa år, synes statsbidraget till institutet för innevarande budgetår böra beräknas till 5 800 kronor.

Departementschefen.

Under erinran om att den hyra, som ryska institutet sålunda kommer att erlægga, kommer att tillgodoföras statsverket såsom inkomst, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ryska institutet vid Stockholms högskola* under åttonde huvudtiteln å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av kronor 5 800.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

C. A. Bruno.